

OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE GEBEURTENISSEN OP BOSCHBOUWKUNDIG GEBIED IN ONS LAND

door

Prof. Ir. J. H. JAGER GERLINGS.

Op de te Enschedé op 20 Mei j.l. gehouden algemeene vergadering van de Nederlandsche Bouwbouwvereniging werd mij gevraagd om op de wijze als ik zulks tijdens mijn voorzitterschap bij het uitspreken van de openingsrede op de voor- en najaarsvergaderingen placht te doen, nu en dan in het Nederlandsch Boschbouw Tijdschrift een overzicht te geven van de voornaamste gebeurtenissen op boschbouwkundig gebied in ons land.

Aan dit verzoek wil ik gaarne voldoen omdat er uit blijkt, dat deze beknopte overzichten op prijs werden gesteld.

Van de gebeurtenissen, die zich sedert de in October 1937 gehouden vergadering hebben voorgedaan verdient in de eerste plaats het heugelijke feit te worden genoemd, dat het zijn Koninklijke Hoogheid Prins Bernhard der Nederlanden heeft behaagd het Eere-lidmaatschap van de Nederlandsche Boschbouw Vereeniging te aanvaarden.

In het najaar 1937 had Z.K.H. het Beschermheerschap aanvaard van de Nederlandsche Heidemaatschappij.

Voorts moet worden vermeld het vijftig jarig bestaan, op den 5en Januari 1938, van de Nederlandsche Heidemaatschappij.

Het artikel „De Nederlandsche Heidemaatschappij 1888—1938” in het ochtendblad van de Nieuwe Rotterdamsche Courant van 2 Januari 1938 bevat veel lezenswaardigs omtrent de oprichting en wat daaraan voorafging van deze instelling, die zoo verbazend veel heeft bijgedragen tot de ontwikkeling van den boschbouw in ons land, over de gestadige uitbreiding van haar werk en hoe haar arbeidsveld geleidelijk tot de tegenwoordige veelzijdigheid is uitgegroeid.

Helaas ontviel der Maatschappij slechts luttele maanden na de herdenking van haar gouden feest haar Voorzitter en oud-Directeur, Dr. H. J. Lovink, die in zijn laatstgenoemde functie de destijds nog jonge maatschappij door zijn voortreffelijk inzicht en zijn groot organisatietalent binnen korten tijd „erin” bracht. Door den dood van Dr. Lovink op 2 April van dit jaar verloor de Nederlandsche boschbouw een zijner meest markante figuren.

Het zoeven in herinnering gebrachte jubileum werd op den 20en Januari 1938 gevolgd door een ander, dat vrijwel in alle stilte en voor de meeste boschbouwers ongemerkt plaats had, hoewel de beteekenis daarvan niet alleen voor onze boschbouw maar voor die in geheel Noord-West Europa bijzonder groot is.

Ik bedoel het negentig jarig bestaan van het Arboretum „Schovenhorst” bij Putten.

Aan Mr. J. H. Schob er, die op den 20en Januari nabij Putten 85 ha heidegrond kocht, welke daad het begin vormde van het ontstaan van dit arboretum, danken wij dit voor den wetenschappelijken zoowel als voor den practischen boschbouw zoo uiterst belangrijke bezit. Diens schoonzoon, de bekende entomoloog, wijlen Dr. J. Th. Oudemans, en de zoon van dezen laatste, ons medelid Dr. Th. C. Oudemans, hebben het moeilijke pionierswerk van den stichter met kracht en energie voortgezet.

Men vindt hier een verzameling van 170 soorten coniferen bijeen gebracht uit de gematigde luchtstreek van de geheele wereld, waaronder er thans zijn van omstreeks 80-jarigen leeftijd. Dank zij den practischen blik van den stichter zijn bovendien alle soorten, die zich hier thuis bleken te gevoelen, door hem gebruikt bij den aanleg van de bosschen, die het thans uitgestrekte landgoed „Schovenhorst” sieren. Kan men zich op dit gebied een beter samengaan van wetenschap en practische toepassing daarvan denken?

Dr. Oudemans Jr. is nu bezig om aan dit thans aan de families Oudemans-Hacke en Hacke-Oudemans toebehoorende bezit, waarop door Dr. Oudemans Sr. reeds een uitgestrekt, thans ruim 30-jarig nieuw pinetum was aangelegd, wederom een nieuwe collectie ter oppervlakte van 6 ha toe te voegen.

In het interessante artikel „Pinetum op Schovenhorst bij Putten” in het ochtendblad van 16 Januari 1938 van het Algemeen Handelsblad schrijft Prof. Dr. A. A. Pülle, dat op het nieuwe terrein de verschillende gematigde landstreken der aarde ieder met hun eigen soorten van coniferen vertegenwoordigd zullen zijn. Het centrum van ieder gebied zal worden gevormd door een vrij groot aantal exemplaren van één karakteristieke soort van het land in gesloten verband en daar omheen zullen zich andere soorten van dezelfde landstreek met bijbehoorende lagere loofhoutsoorten groepeeren.

Dit nieuwe gedeelte zal dus op geografischen grondslag worden aangelegd.

Wij Nederlanders zijn een nuchter volk, ook zelfs wij boschbouwers, hoewel het ons op dit gebied waarlijk niet aan enthousiasme ontbreekt. Maar beseffen wij eigenlijk wel ten volle de groote wetenschappelijke waarde voor thans en in de verre toekomst van hetgeen hier door drie geslachten,

uit liefde voor de wetenschap en voor de natuur; met energie en volharding, doch met groote opoffering van geld, geheel met eigen middelen is tot stand gebracht?

Gij zult het Uw kroniekschrijver wel ten goede willen houden, dat hetgeen hij hier boven neerschreef hem de ver-zuchting doet slaken, dat men in ons land — en dan rekent hij onder die „men” ook de Overheid — vooral wat den boschbouw betreft, klaarblijkelijk meer gevoelt voor het natuurschoon dan voor de wetenschap.

Dat men voor het behoud van natuurschoon veel over heeft, bleek o.m. duidelijk uit het feit, dat den 21en Januari 1938, dus ongeveer gelijktijdig met het in alle stilte voorbij gegleden 90-jarige bestaan van onze mooiste en belangrijkste wetenschappelijke verzameling coniferen, de Vereeniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland, uitsluitend door den steun en de belangstelling van particulieren, de groote voldoening mocht smaken het bekende uitgestrekte landgoed Imbosch aan haar bezittingen „Het nationale Park de Veluwe-zoom” toe te voegen. Voorwaar wederom een bewijs van de groote particuliere offervaardigheid, wanneer het er om gaat natuurschoon voor het nageslacht te behouden. Er zal wel niemand zijn, die zich niet oprecht in dezen aankoop verheugt!

De heer E. D. van Dissel wijst er in zijn belangrijk artikel in de Gids van Maart j.l. „De Natuurbescherming en de Landbouw” terecht op, dat de Natuurbescherming is geworden een groote nationale beweging, waarbij de bevolking in al haar geledingen belang heeft en dat ook de komende geslachten er *recht* op hebben, dat ons land niet worde achtergelaten als een huizenzee, slechts afgewisseld door fabrieksterreinen en monotone cultuurvlakten.

De verschijning van dit artikel is inderdaad ook voor den boschbouw een gebeurtenis, die hier dient te worden gememoreerd. Men vindt er o.m. een volledig overzicht in van hetgeen zich in ons land in den loop der jaren op het gebied der natuurbescherming heeft voltrokken en al lezende blijkt ons weer duidelijk, dat dit inderdaad heel veel is.

Niettemin achtte Prof. Dr. Th. Weevers als Voorzitter der Nederlandsche Botanische Vereeniging het in het belang van de wetenschap noodig in zijn jaarrede, gehouden op 30 Januari 1938 getiteld „De beteekenis van Natuurreservaten voor de Botanische Wetenschap” met klem te wijzen op de onmisbaarheid van de natuurreservaten voor de studie van de botanie in haar vollen omvang.

Aanleiding tot het uiten van dezen noodkreet is de vooral ter schepping van werkgelegenheid in snel tempo voortschrijdende ontginning van woesten grond.

Prof. Weevers besloot zijn rede met het stellen van den eisch, dat de Staat der Nederlanden, nu deze zoo groote

sommen beschikbaar stelt voor de bestrijding van werkeloosheid en de waarde van groote terreinen verhoogt door het in cultuur brengen van woeste of minderwaardige gronden, ook ervoor moet zorgen, dat wat van die terreinen voor de wetenschap onmisbaar is, behouden blijft.

Dit te vragen is volgens den spreker het *recht* — en ondergeteekende zou hier aan willen toevoegen: ook de *plicht* — van den wetenschap. Doen wij dit niet, dan zal er, zoo zei de spreker, een natuurbeschermingswet komen, als er geen natuur meer te beschermen zal zijn!

Inderdaad krijgt men bij het tegenwoordig snelle tempo waarin door werkeloozen woeste gronden in cultuurgrond en bosch worden omgezet het gevoel of deze onder onze handen wegglijden.

Dit gevoel is vooral versterkt door een rede van Ir. F. P. M e s u, Directeur van den Cultuurtechnischen Dienst, die daarin een soort verdeeling maakt voor de bestemming, die aan de ons nog gebleven 346000 ha woeste grond en 130000 ha riet- en biezeland, kwelders, schorren, slikken, moerassen en plassen zou kunnen worden gegeven.

Als men zoo over de bestemming van het overschot gaat spreken, gevoelt een ieder, dat het eind nabij is.

Als men dan bedenkt, dat natuurschoon iets is, dat tot vrijwel alle menschen spreekt en dat het met een enkelen oogopslag is te zien, of een terrein wegens natuurschoon al of geen waarde heeft, terwijl daarentegen de *wetenschappelijke* beteekenis ervan niet zoo maar opvalt en alleen door deskundigen kan worden vastgesteld, dan ligt het voor de hand, dat het de dragers van de wetenschap, tot wier taak het immers mede behoort, te trachten te behouden, wat bewaard moet worden, angstig te moede wordt.

Een terrein waaraan een leek niets bijzonders opmerkt, dat volstrekt niets fraais biedt en zich in zijn oog door niets van andere terreinen onderscheidt, kan niettemin wat flora, fauna, geologische vorming betreft of wel archaeologisch een zeldzaam specimen vormen, waarvan het verdwijnen voor de wetenschap een onherstelbaar verlies zou beteekenen!

Dit bracht het Bestuur der Botanische Vereeniging er toe een oproep te richten tot vereenigingen en personen in Nederland, die geacht kunnen worden belang te hebben bij of belang te stellen in het behoud van natuurreservaten, welke uit *wetenschappelijk oogpunt* van groote beteekenis zijn.

Op de als gevolg hiervan op 26 Februari 1938 gehouden vergadering, waarop tal van vertegenwoordigers van de biologische wetenschappen bijeen waren gekomen, werd over het houden van een krachtige actie in die richting overlegd.

Hoeveel voor de *wetenschap* waardevolle terreinen zijn er niet uit onkunde reeds voor goed vernield en verdwijnen er misschien dagelijks onder den schop of door den bijl van den werkelooze?

Wat betreft het *natuur- en landschapschoon* zoo trof de Regeering een goede maatregel, door aan het Staatsboschbeheer op te dragen, ten einde te voorkomen, dat door werkverschaffing en werkverruiming zonder noodzaak natuur- en landschapsschoon zou verloren gaan, over deze objecten te adviseeren.

De Directeur van het Staatsboschbeheer deelt mij hieromtrent het volgende mee.

In 1936 zijn 20 adviezen uitgebracht, van 1 Jan. tot 1 Juli 1937 bedroeg dit aantal 50, in het tweede halfjaar 191, terwijl over het tijdvak 1 Jan. tot half Juni 1938 reeds 337 adviezen zijn uitgebracht. De oorzaak van deze sterke toename is waarschijnlijk, dat z.g. particuliere werkverschaffingsobjecten doelmatig zijn gebleken en krachtig worden gepropageerd, waardoor sinds het tweede halfjaar 1937 een steeds grooter aantal particuliere grondeigenaren hebben gebruik gemaakt van de gelegenheid om hun gronden in werkverschaffing met Rijks-subsidie te ontginnen en te verbeteren.

In verband hiermee betreffen de meeste adviezen thans kleine objecten.

In veel gevallen kan — zoo deelt genoemde Directeur mede — door het in overweging geven van bepaalde voorwaarden, zooals het sparen van met hout begroeide wallen, van groepen opgaande boomen, of door het beding, dat na de ontginning op bepaalde plaatsen een nieuwe beplanting moet worden aangebracht, belangrijke schade aan het natuurschoon worden voorkomen.

Doordat thans vrijwel zonder uitzondering over deze objecten het advies van het Staatsboschbeheer wordt ingewonnen, is het tevens mogelijk de inventarisatie van het natuurschoon in de beoordeeling te betrekken.

Behalve ontginning tot en verbetering van cultuurgronden trekt den laatsten tijd ook meer en meer het verbeteren van het particuliere boschbezit in werkverschaffing de aandacht. Het betreft meest het inbrengen van loofhout in dennenbosschen en het omzetten van hakhout in opgaand bosch; maatregelen, die ongetwijfeld aan het particuliere bosch ten goede zullen komen.

Zeker, door de bovenbedoelde inventarisatie door den dienst van het Staatsboschbeheer van alle terreinen in ons land, waarvan het behoud ter bewaring van het natuurschoon of uit natuurwetenschappelijk of historisch oogpunt is gewenscht, zal men althans beschikken over een overzicht van dat, waarvan het behoud wel is waar *gewenscht*, maar nog geenszins

verzekerd is. Het wachten is nog steeds op de Natuurbeschermingswet. Bedoelde inventarisatie is intusschen zoo goed als voltooid. Thans wordt nog nagegaan, in hoeverre deze inventarisatie, die voor enkele provincies reeds verscheiden jaren geleden is gemaakt, wijziging behoeft als gevolg van de veranderingen, die sinds dien hebben plaats gevonden.

Toe te juichen is het ook, dat op de begrooting van het Staatsboschbeheer voor dit jaar een post van f 2000.— is gebracht om daaruit subsidie te verleenen wanneer een of ander lichaam een terrein om natuurwetenschappelijke redenen wenscht aan te koopen. Ik meen goed te doen het bestaan dezer gelegenheid in wijder kring bekend te maken, maar behoort in dit opzicht niet veel meer te geschieden?

Mooi werk tot het behoud van terreinen, bij de bebossching van gronden door het Staatsboschbeheer, die uit botanisch, geologisch of zoölogisch¹ oogpunt van groote waarde zijn, verricht de door dezen dienst in het leven geroepen Commissie voor Advies, (de z.g. Commissie Weevers) welke sedert April 1937 ook bevoegd is aan de Regeering advies uit te brengen met betrekking tot de door of vanwege de Departementen van Financiën, Waterstaat of Sociale Zaken te ondernemen werken, waarbij belangen van natuurwetenschap en natuurschoon in het geding komen.

Kunnen deze Commissie en het Staatsboschbeheer echter tijdig op de hoogte zijn van alles, wat er onder de auspicien van genoemde Departementen dreigt te gebeuren? Bovendien dreigt er ook voordurend gevaar van andere zijde b.v. van gemeenten en niet het minst van den kant van particulieren, die zonder werkeloozen werken. Wanneer ik in dit verband denk aan den boschbouw en wel in het bijzonder aan de vele vaak zoo interessante bosschen op onze landgoederen, dan gevoel ik het b.v. als dringende eisch, dat worde getracht van elk der voor ons land belangrijkste boschassociaties in het belang van de wetenschap een of enkele objecten in hun meest volledige samenstelling te bewaren.

Maar, wat de boschbouwwetenschap betreft is er meer.

Waar van particuliere zijde telkens zooveel geld wordt bijeengebracht wanneer het erop aankomt om bosschen en woeste gronden tot natuurreservaat te bestemmen en van Staatswege groote bedragen worden uitgegeven voor de uitbreiding van het domeinbezit of voor den aankoop van met werkeloozen te beboschen woesten grond, daar vraagt men zich af, of het wel verantwoord is, dat onze hoogste instelling voor boschbouwwonderwijs en -onderzoek nog steeds bij haar zuster-instellingen in het buitenland achter staat door volslagen gemis aan een voor onderwijs en wetenschappelijk onderzoek onontbeerlijk eigen boschterrein.

Ook in *dit* opzicht kan de boschbouwwetenschap zich niet in zoo grooten gunst verheugen als het natuurschoon.

Naast den aankoop van kleinere objecten ter uitbreiding of afronding van het domeinbezit zijn gedurende het tijdvak Oct. 1937—Juni 1938, naar den Directeur van het Staatsboschbeheer mij meedeelt, eenige belangrijke complexen aangekocht, en wel: plm. 60 ha ter uitbreiding van de boschwachterij „Hapert”; een gedeelte, ter grootte van plm. 135 ha van het landgoed „Het Ronde Huis” onder Nunspeet; het z.g. „Orderbosch” onder Apeldoorn, ter grootte van plm. 237 ha; het Hoenderloo'sche Bosch ter grootte van plm. 240 ha, het z.g. Buinerveld, ter grootte van plm. 235 ha ter uitbreiding van de Boschwachterij „Odoorn”; de bebosching met renteloos voorschot der gemeente „Borger”, ter grootte van plm. 104 ha ter uitbreiding van de boschwachterij „Borger”; het Oosterveld ter grootte van plm. 207 ha ter uitbreiding van de boschwachterij „Grollo”, het Hooghalerzand ter grootte van plm. 150 ha, ter uitbreiding van de boschwachterij „Hooghalen”; het Noordscheveld van Zeven ter grootte van plm. 161 ha. Wat het laatstgenoemde veld betreft, zoo dient erop gewezen, dat hiervan een aanzienlijk gedeelte, bestaande uit een uit praehistorisch oogpunt belangrijk tumuliveld met legerplaats, in zijn oorspronkelijken toestand bewaard zal blijven.

De aankoop van het Orvelterveld, ter grootte van plm. 835 ha, welk veld reeds voor het grootste gedeelte Staats-eigendom is, werd voortgezet.

Een gebeurtenis, die voor de boschcultuur van alle landen van groote beteekenis kan worden is het tot stand komen van een internationaal boschbouwcentrum (Centre International de Sylviculture. C.I.S.), waarvan de ontwerpstatuten en het ontwerp-huishoudelijk reglement in de einde Maart 1938 gehouden voorjaarszitting van het Internationaal Landbouwinstituut te Rome zijn goedgekeurd.

Dit internationaal orgaan, dat de belangen van den boschbouw zal behartigen en aan het Int. Landbouwinstituut is verbonden, zal te Berlijn in het klassieke land van boschbouw en boschbouwwetenschap, worden gevestigd.

Het C.I.S. heeft tot taak het voorbereiden, bijeenroepen en organiseeren van de internationale boschbouwcongressen; contrôle op de uitvoering van de op deze congressen geuite wenschen; het coördineeren van internationale werkzaamheid op het gebied van den boschbouw en ten slotte het bestudeeren van belangrijke internationale boschbouwkundige vraagstukken en het publiceeren van de uitkomsten van deze studies.

In dit instituut, dat de bevoegdheden van de Internationale Unie van de Instituten voor Boschbouwkundigonderzoek en van het Comité international du Bois (C.I.B.) onaangetast laat, zal een vertegenwoordiger van de aangesloten staten zitting nemen.

Over het tot stand komen, alsmede over de inrichting en de werking van dit Internationaal Boschbouwkundig Centrum, schreef de E. D. van Dissel, die in 1932 het initiatief tot het in 't leven roepen daarvan heeft genomen en die alle voorbereidende vergaderingen heeft meegemaakt, een belangrijk artikel in het Mei-nummer van dit jaar van ons tijdschrift.

Voor een klein deel van onze het een groote voldoening, dat het den stoot gaf tot de instelling van dit voor den boschbouw zoo belangrijk instituut.

Slaan wij onzen blik naar hetgeen in het besproken tijdvak op zuiver boschbouwwetenschappelijk gebied is voorgevallen, dan dient in de eerste plaats melding te worden gemaakt van de promotie van Dr. K. Ebes op den 26en October 1937, die als onderwerp voor zijn proefschrift had gekozen „Vorming van thyllen in geveld beukenhout”.

Het is bekend, dat het verstoppjen van de houtvaten van geveld beukenhout door thyllen de bereiding van het hout met conserveerende stoffen belet of althans onvolledig doet zijn.

Uit de onderzoekingen van Dr. Ebes is nu gebleken, dat het in verband met de thyllenvorming noodig is het beukenhout in den winter te vellen en daarna zoo snel mogelijk te doen drogen. Wordt hieraan voldaan, dan vormt dit hout een waardevol materiaal voor dwarsliggers, hetgeen uit den aard der zaak voor onzen boschbouw van groote betekenis is.

In het December-nummer 1937 van het Tijdschrift der Nederlandsche Heidemaatschappij doet Prof. Dr. Joh. Westerdijk mededeeling van het in samenwerking met die maatschappij sedert 1 Januari 1936 door Dr. H. C. Konning op het Phytopathologisch Laboratorium „Willie Commelin Scholten” te Baarn verrichte onderzoek naar de oorzaak van den populierenkanker en de resistentie van verschillende populierensoorten ervoor.

Een verslag van Dr. Konning van het onderzoek over 1936 en 1937 is in hetzelfde nummer opgenomen.

Aangezien de populier voor onzen boschbouw een der belangrijkste houtsoorten is volgen wij dit onderzoek met veel belangstelling.

In verband met de uitbreiding, die de aanplant van den Douglasspar gedurende de laatste tientallen jaren in Noordwest Europa en vooral in ons land heeft ondergaan hebben de mededeelingen, die in de laatste jaren in de Zwitsersche en Duitsche vakliteratuur en ook onlangs in onze pers zijn verschenen over een nieuwe ziekte van den Douglas ongerustheid verwekt.

Deze ziekte wordt waarschijnlijk veroorzaakt door een

zwam *Phaeocryptopus Gäumanni* (Rohde) Pet. (= *Adelopus Gäumanni* Rohde), die in 1930 door Gäumann in Zwitserland het eerst is beschreven en die zich uit door het ontijdig afvallen van naalden.

Dr. H. van Vloten doet in het Mei-nummer van dit jaar van ons tijdschrift nadere mededeelingen omtrent deze ziekte. Hij heeft in de maand Maart in gezelschap van eenige op dit gebied vooraanstaande mycologen een bezoek gebracht aan Douglasopstanden in Zuid-Duitschland, die door *Phaeocryptopus* zijn aangetast om ter plaatse deze ziekte te bestudeeren. De conclusies waartoe dit gezelschap op grond van zijn onderzoek kwam zijn in genoemde publicatie te vinden.

Onder meer wordt daarin gezegd, dat alle glauca- en caesia-vormen door de ziekte meer worden bedreigd, dan de viridis-vormen.

De ziekte treedt in Zwitserland, Zuid-Duitschland en Oostenrijk onrustbarend op. In Engeland en Ierland is zij reeds in 1927 gevonden maar de schade heeft daar practisch geen beteekenis.

In ons land is de zwam nog niet ontdekt.

Hoewel onze leden zich door de publicaties in ons tijdschrift en in dat der Nederl. Heidemaatschappij geregeld op de hoogte hebben kunnen stellen van de houtprijzen in het afgelopen seizoen is het toch van belang om een beknopt overzicht daarvan te geven.

Aan hetgeen de heer M. de Vries, secretaris van de Commissie Inlandsch Hout mij daaromtrent mededeelt, is het volgende ontleend.

Het is den lezers bekend, dat de houtprijzen in ons land in het voorjaar 1937 in verband met de verbetering, die in de wereldconjunctuur optrad, snel opliepen. Deze stijging vond haar hoogtepunt voor ons belangrijkste product, het *mijnhout*, toen de Staatsmijnen, die gewoonlijk pas in October de nieuwe contracten afsluiten, reeds in Juli 1937 hun contracten voor het tijdvak 1 Mei 1938—30 April 1939 afsloten tegen den sedert jaren ongekend hoogen prijs van f 15.— per m³ franco mijnstation. Bovendien verhoogden zij haar kwantum inlandsch hout aanzienlijk.

Daar ook de particuliere mijnen, die de laatste jaren bijna niet meer naar het inlandsche hout omzagen, weer ter markt kwamen en in sommige gevallen voor hun meer speciale maten zelfs nog f 0.50 á f 1.— meer besteedden dan de Staatsmijnen, was de handel in mijnhout in het tweede halfjaar van 1937 zeer vlot.

De boscheigenaren, vooral die, welke niet het onderste uit de kan wilden hebben en intijds verkochten, profiteerden hiervan ten volle en verkregen prijzen van f 9.— á f 10.— per m³ op stam. In sommige gevallen kregen zij voor mooi

en daarbij gunstig staand hout zelfs nog iets daarboven.

Tegen het eind van 1937 trad hier te lande door sterke daling van de buitenlandsche houtprijzen de reactie in, waaraan de eerste stoot is gegeven door de Russische verkoops-politiek.

Deze reactie werd versterkt door te veel aanbod hier van eigenaren, die, toen de prijsdaling zich begon af te teekenen, nog gauw van de hoogere prijzen hoopten te profiteeren. De zaak liep toen spoedig vast en meerdere partijen moesten wegens het ontbreken van bod worden ingehouden. De prijzen van het mijnhout op stam daalden in het eerste kwartaal van 1938 tot ongeveer f 7.— á f 7.50 per m³, dus met ongeveer 25 %, waardoor ook het aanbod van de boscheigenaren snel inkromp en veel voor verkoop bestemd hout niet meer werd verkocht.

De meeste mijnhouthandelaren hadden inmiddels reeds op den hoogen prijsbasis ingekocht ; verscheidene van hen hadden in de verwachting van verdere prijsstijging, reeds meer ingekocht, dan ze volgens hun contracten strikt noodig hadden. Ze moeten daardoor op het teveel een vrij aanzienlijk verlies nemen.

In het algemeen hebben de boscheigenaren zodoende meer van de hooge prijzen geprofiteerd dan de handelaren.

Doordat weer een hoeveelheid *dennenzaaghout* bestemd voor grenen damwand voor den Noord-Ooster polder werd betrokken, was ook de vraag hiernaar vrij goed. De inlandsch hout te leveren hoeveelheid damwand bleek echter door aankoop van een groote partij buitenlandsch hout kleiner, dan aanvankelijk mocht worden verwacht, waardoor de beschikbare hoeveelheid *dennenzaaghout* ruim voldoende was. Voor het te veel werd hier en daar plaatsing verkregen als kisthout, waarvan de eischen aan maat en kwaliteit meestal wat geringer zijn doch de prijs gewoonlijk f 1.— á f 2.— per m³ lager ligt. Door den lageren prijs van het buitenlandsche hout, de z.g. „einden”, wordt *dennenzaaghout* niet meer gevraagd.

Het korte damwand, dat voor de Zuiderzeewerken wordt gebruikt (1.80 m) leent zich in bijzondere mate voor ons meestal niet rechte, zware inlandsche grenenhout en daarom is thans weer alle hoop gevestigd op een levering daarvan in 1939. Naar wordt vernomen is de Commissie Inlandsch Hout reeds doende haar bemiddeling hiertoe te verleen.

Naar *eikenhout* was slechts matige vraag. Door de verdere devaluatie van den franc werd hier een aanzienlijke hoeveelheid Fransch *eikenhout* ingevoerd. Daar dit, in tegenstelling met hout uit andere exportlanden vrijwel geheel in den vorm van rondhout over onze grens komt, was dit voor onze zagerij minder nadeelig dan voor de boscheigenaren. De aan het zagen en aan het vervoer hierheen verbonden arbeid bleef althans in ons land.

Geringe vraag was er in het vorige seizoen naar *beukenhout*. Een belangrijke order beukendwarssliggers voor de Staatsmijnen heeft de markt echter nog eenigszins gestimuleerd. Het was jammer, dat de openbare verkooping van beukeboomen te laat in het seizoen werden gehouden, waardoor de uitvoering van deze order wat verlaat moest plaats hebben.

De Commissie Inlandsch Hout, door wier bemiddeling ook deze order was tot stand gekomen, kwam daardoor in een minder prettige positie. Gelukkig kreeg zij toezegging van den Minister van Waterstaat, dat de door dit Departement in verband met de vele wegverbeteringen in de laatste jaren vrij belangrijke verkooping van beukeboomen voortaan zoo eenigszins mogelijk eerder zullen plaats hebben.

Het is te hopen, dat de Directie der Staatsmijnen ook in volgende jaren de behoefte aan dwarsliggers in inlandsch beukenhout zullen dekken.

De prijzen voor populierenhout waren door weinig vraag wederom laag. Wel is waar heeft Duitschland wat meer uit ons land betrokken, dan in de laatste jaren het geval was, maar doordat de inkoop in verband met de aldaar gevolgde aankooppolitiek bij slechts enkele firma's berust, die het elkaar uit den aard der zaak niet moeilijk maken, is concurrentie bij den inkoop hier te lande buitengesloten. De producenten hebben zich daardoor, ondanks den meerderen uitvoer, met prijzen moeten tevreden stellen, die de productiekosten in het algemeen niet dekken.

Wat de vooruitzichten voor het volgend seizoen betreft, zoo is daaromtrent nog weinig te zeggen. Wij hangen in dit opzicht geheel af van de marktontwikkeling in het buitenland.

In de maand Juni vierde de Deensche Boschbouwvereniging haar 50-jarig bestaan. Deze vereeniging kan zich, behalve in het bezit van een 600-tal leden, verheugen in krachtigen steun van de Regeering, ook in materieelen zin.

Zooals reeds in ons tijdschrift is vermeld, werd onze vereeniging bij dit jubileum vertegenwoordigd door Dr. Th. C. O u d e m a n s.

UIT DE DAGBLADEN.

Algemeen Nieuws- en Advertentieblad voor Wageningen, 16 Juli 1938.

JE HOORT DE BOOMEN GROEIEN.

In Zweden heeft men een nieuw instrument uitgevonden. Dit instrument maakt het ritme van de groei van een boom hoorbaar en zichtbaar. Daardoor worden de menschen dus in staat gesteld een boom te hooren groeien, iets wat voor de geleerden bijzonder interessant is.